

ALFARO, ο αντίπαλος του ... στυλ

Αναδρομική έκθεση ALFARO στο IVAM
(Βαλένθια)

Η αναδρομική έκθεση ενός από τους πιο εξέχοντες ισπανούς γλύπτες του καιρού μας, του **Andreu Alfaro** (Valencia, 1929) στο IVAM, το Ινστιτούτο Μοντέρνας Τέχνης της Βαλένθια (Institut Valencia d' Art Modern) ως τις 9 Δεκεμβρίου 2007 περιλαμβάνει 90 έργα από την προσωπική του συλλογή. Κάποια από αυτά, που ποτέ δεν έχουν εκτεθεί, με δυσκολία και μετά από μεγάλη πίεση από τους διοργανωτές και την οικογένειά του δέχθηκε να τα παρουσιάσει. Διανύονται συνοπτικά **50 χρόνια δημιουργίας** (1957-2007), κατά την

διάρκεια των οποίων κατασκεύασε πάνω από **1.400 έργα** ενσαρκώνοντας ποικιλοτρόπως ένα πλήθος ιδεών. Μια ανασκόπηση μισού αιώνα τέχνης που αναδύθηκε από την Βαλένθια αλλά απέκτησε παγκόσμια ταυτότητα.

Η ποικιλία υλικών - σύρμα, ξύλο, σίδηρος, πέτρα, μάρμαρο, ασάλι, μπρούντζος, αλουμίνιο, χρωματιστό ακρυλικό γυαλί - πιστοποιεί την πολύπλευρη ικανότητα του γλύπτη, που πέρασε στον κόσμο της τέχνης από την κουζίνα του σπιτιού του, όπου έπαιζε με κονσέρβες και σύρμα όταν ήταν παιδί. Χωρισμένη σε ενότητες η αναδρομή παρουσιάζει τις αφετηρίες του, τις αναφορές στη γη της Βαλένθια, τις δομές σε ξύλο, την σειρά *generatrices*, που τον έκανε δημοφιλή τη δεκαετία του '90, τις ποικίλες γεωμετρίες, τις αντανakλάσεις, πέτρινες φόρμες και μεταφορές, τους κύκλους από ασάλι και τα γραμμικά συμπλέγματα με τα οποία ο Alfaro επιδεικνύει τη δεξιότητά του στο σχέδιο μέσα στον τρισδιάστατο χώρο. Επίσης γλυπτά εμπνευσμένα από τον κόσμο του Goethe και έργα που αποτίουν φόρο τιμής σε κλασικά θέματα της ιστορίας της τέχνης, δηλαδή προσωπικές του ερμηνείες για τις *Τρεις Χάριτες*, καθώς και για το σύμπλεγμα του *Λαοκόοντος* και την *Αρπαγή των Σαβίνων*, τα οποία χαρακτηρίζονται από μια οργιώδη ανάπτυξη οφιοειδών γραμμών. Η εκλεκτικότητα και η ποικιλομορφία της δουλειάς του οφείλονται στη συνειδητή άρνησή του να υιοθετήσει ένα σταθερό και αναγνωρίσιμο στυλ, καθώς, όπως λέει ο ίδιος, το τελείωμα κάθε έργου τον ωθεί να ξεκινήσει το επόμενο στην ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση (κάτι που είχε ισχυριστεί και ο Miro σε συνέντευξη το 1929). Σε αυτό οφείλεται και ο όρος *ζιγκ-ζαγκ μοντερνισμός* που υιοθέτησε για τον Alfaro ο Tomas Llorens.

Ξεκίνησε το '50 με σχέδια, ζωγραφική και gouaches σημαδεμένα από την αφαίρεση. Στο τέλος της δεκαετίας, επηρεασμένος από τους Brancusi, Pevsner και Jorge Oteiza άρχισε να χρησιμοποιεί σύρμα και κασσίτερο για τα τρισδιάστατα έργα του, με αναφορές σε κονστρουκτιβιστικές αρχές. Ο Alfaro ανήκε στον καλλιτεχνικό εκείνο σπόρο που παρουσιάστηκε στην Ισπανία στα μέσα του 20ού αι. και αναπτύχθηκε σιγά-σιγά, αλλά με δυνατές ρίζες σε μια κοινωνία που έθετε στο στόχαστρο όσους απέκλιναν από τις σιδηρές προσταγές και τους ελέγχους του στυγνού φρανκικού καθεστώτος. Έγινε ένας από τους ιδρυτές της ομάδας Parpalló, που έπαιξε αποφασιστικό ρόλο στη διαμόρφωση της σύγχρονης τέχνης στη Βαλένθια και του ισπανικού ινφορμαλισμού. Αυτό που έγινε γνωστό ως ισπανικός ινφορμαλισμός είχε ένα

χαρακτηριστικό που τον διέκρινε από την δραστηριότητα άλλων Ευρωπαίων και Αμερικανών καλλιτεχνών με την ίδια στυλιστική συγγένεια : την σταθερή αναφορά στην πραγματικότητα της χώρας. Προσπαθώντας να βρεί μια σύγκλιση ανάμεσα σε ινφορμαλισμό και κονστρουκτιβισμό ο Alfaro εξερευνούσε όλο και περισσότερο την απλότητα, πλησιάζοντας το μινιμαλισμό. Πήγαινε όμως πάντα στον αντίθετο πόλο για να δώσει ένα επικοινωνιακό περιεχόμενο στα έργα του, συχνά με πολύ συγκεκριμένες πολιτικές αναφορές, όπως για παράδειγμα στο έργο *Victoria de la Bahia de Cochinos* (Νίκη του κόλπου των Χοίρων) 1962, που αποτελεί έναν ύμνο για την επικράτηση της επανάστασης στην Κούβα. Σε άλλες περιπτώσεις το περιεχόμενο ήταν γενικής φύσεως, αλλά πάλι με μεταφορικό πολιτικό συνειρμό, όπως στο *La veu d' un roble* (Η φωνή των ανθρώπων), 1964, ή το *Tothom* (Όλοι), 1964. Αξίζει να σημειωθεί πως εκείνα τα χρόνια και άλλοι Ισπανοί καλλιτέχνες, όπως ο Saura και ο Millares, στράφηκαν σε οπτικές μεταφορές (στην περίπτωση τους συσχετισμένες με το ανθρώπινο σώμα) για να εμποτίσουν τα έργα τους με πολιτικό περιεχόμενο. Σε αντίθεση με αυτούς ο Alfaro μείωσε τη συναισθηματική σημασία και τη φόρμα και επικεντρώθηκε στον δογματικό πυρήνα του μηνύματος. Το αποτέλεσμα ήταν γλυπτική που λειτουργεί επικοινωνιακά σε ένα έντονα κωδικοποιημένο συμβολικό επίπεδο, κληροδοτώντας ένα ρεπερτόριο ευκολομνημόνευτων, σχεδόν εμβληματικών εικόνων.

Ο Alfaro εκπροσώπησε την Ισπανία στη Biennale της Βενετίας το 1966 με το έργο *My black Brother* και το 1995 μαζί με τον Eduardo Arroyo. Το 1981 η έκθεσή του στο Πανεπιστήμιο Complutense της Μαδρίτης ήταν αφιερωμένη στην ερμηνεία του Πλάτωνα. Την δεκαετία του '80 εξερεύνησε τις οπτικές δυνατότητες της συμμετρίας με χρωματιστό ακρυλικό γυαλί, ενώ το '90 με μια νέα σειρά από επιζωγραφισμένο σίδηρο και μπρούντζο προσέγγισε εικαστικά τη μουσική τζάζ.

Το ξεχωριστό στο έργο του Alfaro και αυτό που μάλλον αποτελεί τον κρυμμένο συνδετικό ιστό της τόσο πολύμορφης παραγωγής του είναι πως καταφέρνει σε συνθέσεις σχεδόν αρχιτεκτονικές να εξερευνά την ίδια την έννοια της **ελαφρότητας**, με τρόπο υπερβατικό, με δομές που μοιάζουν να προεκτείνονται στο άπειρο, ενώ ταυτόχρονα τα θέματά του επιβάλλονται με το **βάρος** της εμβληματικής τους ιδιότητας και μιας λιτότητας, κατά μια έννοια, δωρικής. Ο Alfaro ακολούθησε αποκλειστικά τη δική του εσωτερική φωνή, το ύφος του είναι ετερογενές αλλά πάντα απέρριπτο, περιεκτικό και πυκνό.

«Περισσότερο με ενδιαφέρει ο αντίλογος παρά η τελειότητα. Δεν θέλω να κάνω συνέχεια το ίδιο πράγμα και αυτό με οδήγησε σε μια ποικιλία.. που μπορεί να μην είναι ενδιαφέρουσα αρχικά, αλλά ίσως να φανεί ενδιαφέρουσα μετά από 15-20 εκθέσεις. Αυτό που ονομάζεται στυλ, κάτι το σταθερό και αναγνωρίσιμο που ο καθένας αναζητά, είναι αυτό που δεν έχω εγώ γιατί είμαι αντίθετος σε αυτό.»

Κατερίνα Καζολέα

Το IVAM εξέδωσε το 2005 *catalogue raisonne*, αποτελούμενο από 2 μεγάλους τόμους με φωτογραφίες και ανάλυση των 1.400 γλυπτών που δημιούργησε ο Alfaro από το 1957 ως το 2004.

Μετατόπιση ημικυκλίων, 1982

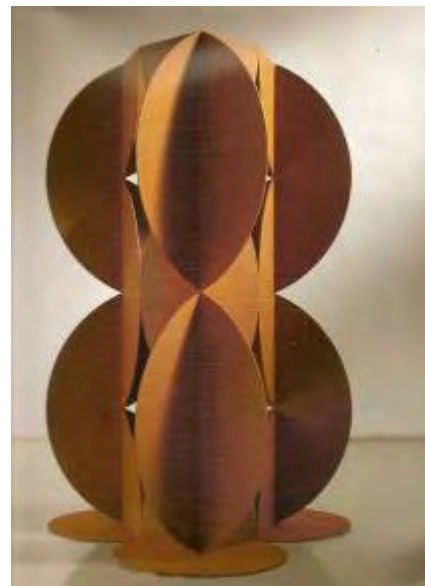

Ο κύκλος & η γραμμή, 1959
ανοξείδ.ατσάλι

Από τη ζωή & τον θάνατο, (μνήμη 27), 1987
ασβεστολιθική πέτρα από το Capri

Τρεις Χάριτες, 2006,
ατσάλι

Αφροδίτη III, 1989
μάρμαρο Πορτογαλίας

Τετραγωνισμένος ρόμβος σε πορτοκαλί, 1977
metacrílico

Δύναμη, 1990 ροζ
μάρμαρο άσπρο
Γιουγκοσλαβίας

Λαοκόων II, 1994, ασβεστολιθική πέτρα από το Capri και μόλυβδος

Λαοκόων I 1994, σίδηρος & μπρούντζος

Αρπαγή των Σαβίνων VI, 2001
Ανοξείδ.ατσάλι & επιζωγραφ.σίδηρος

Αρπαγή των Σαβίνων I, 1999
ανοξείδ.ατσάλι & επιζωγραφ.σίδηρος

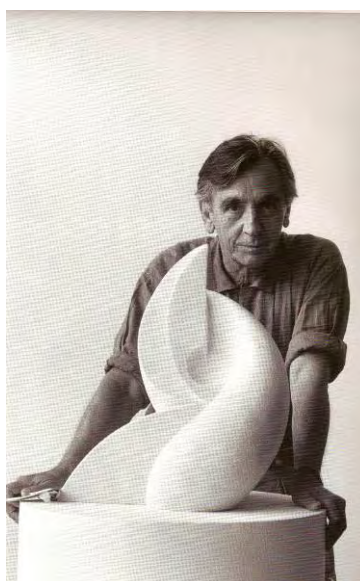
Διάλογος, 1994, επιζωγραφ.σίδηρος & μπρούντζος

Επάνω : Ένα δέντρο για το έτος 2000, Νυρεμβέργη, 1971
 Δικαστικό Μέγαρο, 1977, Κολωνία
 Γλυπτό, 1985, Burgos
 Κάτω: Γλυπτό για την Ευρώπη, 1983, Girona
 Τιμή στον Ausias March, 1977, Valencia

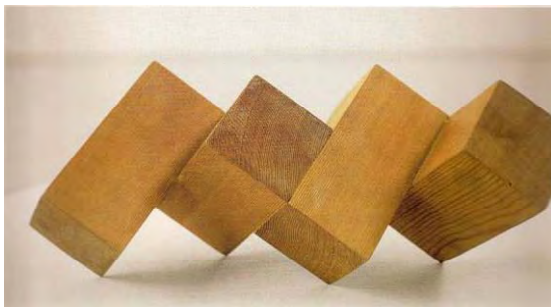
Κοχλίας, 1978

φωτογρ. J.V. Rodriguez

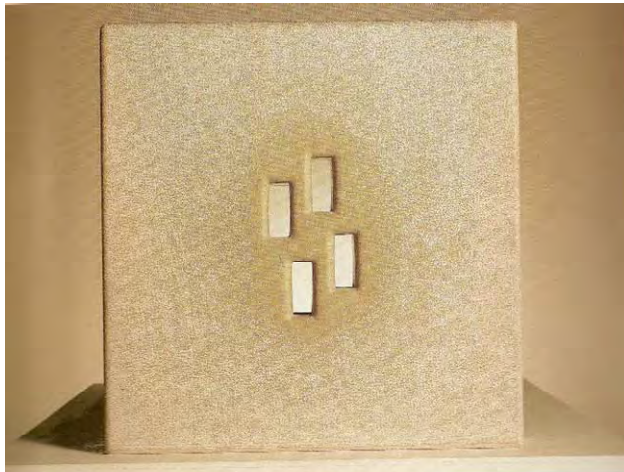
Victoria de la Bahia de Cochinos, 1962

Σύνθεση με 4 μονάδες, 1967, ξύλο

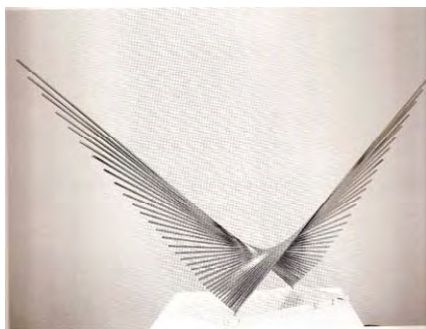
Amor, 1966, ξύλο

Αμφιβολία, 1999, μάρμαρο

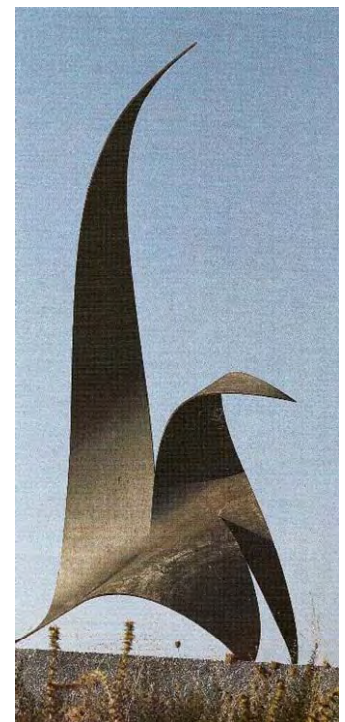
2 κύκλοι & 1 ρόμβος

Δύο φτερά, 1978, ανοξειδ.ατσάλι

Μετατόπιση ημικυκλίων, 1982

Cosmos, 1960